

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 9/2018 rd

Svar på skriftligt spørgsmål om utvecklande av ungdomars ekonomi-hantering

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 9/2018 rd undertecknat av riksdagsledamot Veera Ruoho /saml:

Vilka åtgärder vidtar regeringen för att snabbkrediter inte ska ge upphov till orimliga och långvariga påföljder för människor, och

vilka åtgärder vidtar regeringen för att ungdomarnas egen förmåga att hantera sitt liv och sin ekonomi utvecklas redan på och efter lågstadiet så att de i ett senare livsskede inte behöver ty sig till snabbkrediter?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Snabbkrediterna har varit förknippade med problem sedan de kom ut på marknaden, dvs. sedan 2005. Åtgärder mot problemen har vidtagits genom stegvis allt hårdare lagändringar. Den största effekten kan anses ha uppnåtts genom en lagändring 2013 genom vilken det ställdes ett räntetak för andra konsumentkrediter under 2 000 euro än sådana nyttighetsbundna krediter som enligt aktuella avtal inte är förbundna med rätt att lyfta penningmedel.

I en översikt, *Velkaongelmien luonne ja pikavippiuudistuksen vaikutukset velkomustuomioiden valossa* (9/2016), utgiven av Institutet för kriminologi och rättspolitik (Krimo) har man granskat karaktären av skuldproblem och konsekvenserna av den ovan nämnda räntetaksregleringen. Enligt utredningen, som utgår från offentlig statistik respektive analys avseende domar i fordringsmål, minskade den år 2013 genomförda reformen av snabbkrediter antalet domar i fordringsmål kring kreditgivarföretagen, i synnerhet vad gäller unga vuxna. Däremot ökade i nästan alla åldersgrupper den genomsnittliga storleken per gäldenär på skuldfordringar med anknytning till kreditgivarföretagen.

Genom de gjorda lagändringarna har man inte i tillräcklig grad kunnat minska på skuldproblemen kring snabbkrediterna, bl.a. därför att snabbkreditföretagen har övergått till att huvudsakligen bevilja större krediter utanför räntetaket, där den effektiva räntan allmänt är över 100 procent eller till och med avsevärt högre. Våren 2017 färdigställde justitieministeriet därför en som tjänstearbete utarbetad utvärderingspromemoria, där man kartlade eventuella lagstiftningsändringar för att kunna minska på problemen kring snabbkrediterna. (se närmare om innehållet i utvärderingspromemorian i SSS 647/2017 rd). Några beslut om vidare åtgärder i projektet har ännu inte fattats.

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 9/2018 rd

En ändamålsenlig kreditvärdighetsbedömning är ett centralt element vid förebyggande av skuldproblem. Ett positivt kreditupplysningsregister har föreslagits som verktyg för att underlätta bedömningen av kreditvärdighet. I december 2017 inledde justitieministeriet en utredning kring temat där man utreder funktionsdugligheten för ett sådant kreditupplysningssystem ur olika parter synvinkel, såväl kreditgivare som kreditsökande och andra.

Det är viktigt att även fästa uppmärksamheten vid ekonomiskt kunnande, som kan anses vara en av de viktigaste medborgarfärdigheterna. Huvudansvaret för barnens fostran ligger hos föräldrarna. Saker som barn och ungdomar har lärt sig hemma samt de värden, attityder och handlingsmönster som de har anammat där påverkar dem och deras beteende starkt. Även i fråga om ekonomisk fostran har småbarnspedagogiken och skolan i uppgift att stödja uppfostran i hemmet.

I skolorna har undervisning i ekonomisk kunskap längs getts i samband med samhällsläran. Undervisningen i ekonomisk kunskap fick i början av 2000-talet en starkare roll både inom den grundläggande utbildningen och inom gymnasieutbildningen. Undervisningen utökades ytterligare 2016, när undervisningen i samhällslära tidigare lades till att börja redan på fjärde klassen med en ytterligare resurs på två årsveckotimmar. Även på gymnasiet utökades i enlighet med statsrådets timfördelningsförfordning undervisningen i samhällslära med en för alla obligatorisk extra kurs, som även stärker status för undervisningen i ekonomi. Gymnasieutbildningen har länge haft en för alla obligatorisk kurs i ekonomisk kunskap. Alla yrkesinriktade grundexamen har som en examensdel innehållit kunnande som behövs i samhället och i arbetslivet. Mål för kunnande gällande ekonomi har dessutom varit obligatoriska examensdelar såväl i samhällsfärdigheter som företagsamhet och i programmet för företagsverksamhet. I de nya grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen och för gymnasiet samt i planen för småbarnspedagogik framhävs särskilt färdigheter i att hantera den egna ekonomin.

De nya läroplanerna för den grundläggande utbildningen som togs i bruk 2016 har sju omfattande kompetensområden. Redan från första klassen ska de länkas lokalt till undervisningen i alla läroämnen och till skolans övriga aktiviteter. Ett omfattande kompetensområde är "vardagskompetens". I skolorna behandlas konsumentmatematik dessutom ända från de lägsta klasserna, bland annat inom undervisningen i matematik och hushållslära. I läroplanerna för gymnasiet som togs i bruk 2016 stärks dessutom ekonomiska färdigheter i allt från att hantera sin egen ekonomi till att förstå processerna för den globala ekonomin samt företagsamhet framhävs starkt. Under de för alla gemensamma kurserna i ekonomisk matematik som ingår i matematiken på gymnasiet fördjupar man sig bland annat i procenträkning, begrepp inom affärslivet, att utveckla sina matematiska färdigheter, att planera sin egen ekonomi samt stärker man studerandenas matematiska förutsättningar för att kunna bedriva studier i entreprenörskap och ekonomi.

Helsingfors 1.3.2018

Justitieminister Antti Häkkinen